



UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Polityka obronności i bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Wschodoznawstwo		Cykl dydaktyczny 2023/24
Specjalność -		Kod zajęć 18WZNS.24K.03110.23
Jednostka organizacyjna Wydział Historii		Języki wykładowe polski
Poziom studiów studia drugiego stopnia		Obligatoryjność Obowiązkowy
Forma studiów studia stacjonarne		Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe
Profil studiów profil ogólnoakademicki		
Koordynator zajęć	Grzegorz Skrukwa	
Prowadzący zajęcia	Grzegorz Skrukwa	
Okres Semestr 3	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Wykład: 15, Egzamin • Ćwiczenia: 15, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 4

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	kształtowanie u studentów umiejętności posługiwania się pojęciami z zakresu wiedzy o współczesnym bezpieczeństwie międzynarodowym i obronności
C2	wyrobieenie u studentów orientacji na temat głównych kierunków i form polityki obronnej i bezpieczeństwa oraz działań militarnych Rosji, a także ich konsekwencji dla Polski, Europy i świata
C3	doskonalenie u studentów umiejętności analizowania tekstów naukowych, eksperckich i publicystycznych na temat polityki obronności i bezpieczeństwa oraz działań militarnych Rosji

Wymagania wstępne

- ogólna wiedza humanistyczna

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	ma pogłębioną wiedzę na temat problematyki obronności i bezpieczeństwa we współczesnym świecie oraz na temat historii najnowszej polityki obronności i bezpieczeństwa współczesnej Federacji Rosyjskiej (FR)	WZN_K2_W01, WZN_K2_W06	Egzamin pisemny, Raport, Prezentacja multimedialna
W2	ma wiedzę na temat współczesnego interdyscyplinarnego dyskursu naukowego dotyczącego bezpieczeństwa i konfliktów zbrojnych	WZN_K2_W05	Egzamin pisemny, Raport, Prezentacja multimedialna
Umiejętności - Student/ka:			
U1	potrafi formułować problemy badawcze i tezy dotyczące polityki obronności i bezpieczeństwa FR dzięki krytycznej analizie materiałów źródłowych wytworzonych przez oficjalne struktury FR oraz od nich niezależne	WZN_K2_U01, WZN_K2_U02	Egzamin pisemny, Raport, Prezentacja multimedialna
U2	potrafi posługiwać się specjalistyczną terminologią dotyczącą obronności i bezpieczeństwa, stosowaną w literaturze naukowej (historycznej i politologicznej) oraz w czasopiśmie i portalach eksperckich	WZN_K2_U03	Egzamin pisemny, Raport, Prezentacja multimedialna
U3	potrafi kierować pracą zespołu w przygotowaniu i organizacji dyskursu o polityce obronności i bezpieczeństwa Rosji	WZN_K2_U06	Raport, Prezentacja multimedialna
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	w oparciu o normy wynikające z prawa międzynarodowego i wartości europejskich jest gotów/gotowa do wypełniania zobowiązań społecznych oraz inspirowania i organizowania działalności na rzecz bezpieczeństwa Polski oraz pokoju i bezpieczeństwa w Europie i na całym świecie	WZN_K2_K03	Egzamin pisemny, Raport, Prezentacja multimedialna
K2	jest gotów/gotowa do prowadzenia profesjonalnego i etycznego (opartego o normy wynikające z prawa międzynarodowego i wartości europejskich) dyskursu o polityce obronności i bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej	WZN_K2_K06	Egzamin pisemny, Raport, Prezentacja multimedialna

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	„Nowy światowy nieporządek”: ogólny zarys problematyki bezpieczeństwa i obronności we współczesnym świecie. Pojęcie bezpieczeństwa i polityki bezpieczeństwa. Zmiany w światowym postrzeganiu bezpieczeństwa z uwzględnieniem przełomów: zakończenie zimnej wojny (1991), wojna z terroryzmem (2001), początek nowej konfrontacji Rosji z Zachodem i „nowego światowego nieporządku” (2014), pełnoskalowa wojna Rosji przeciw Ukrainie (2022).	W1, W2, U1, U2, K1, K2	Wykład
2.	Zarys historii rosyjskiego sektora militarnego. Transformacja sektora obronnego i Sił Zbrojnych ZSRR w sektor obronny i Siły Zbrojne Federacji Rosyjskiej. Zadania, organizacja, rozmieszczenie, wyposażenie Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej. Główne kierunki rozwoju i modernizacji. Proces profesjonalizacji. Problemy i patologie w Siłach Zbrojnych. Wychowanie i ideologia we współczesnej armii rosyjskiej.	W1, W2, U1, U2, K1, K2	Wykład
3.	Ośrodki decyzyjne kształtujące politykę obronną i bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej. Obronność i bezpieczeństwo w świetle Konstytucji FR. Organy decyzyjne rosyjskiej polityki obronności i bezpieczeństwa: prezydent, rząd, Rada Federacji i Duma Państwowa, Ministerstwo Obrony, Sztab Generalny, władze podmiotów Federacji, inne podmioty.	W1, W2, U1, U2, K1, K2	Wykład
4.	Rosja w światowym systemie bezpieczeństwa oraz dialogu rozbrojeniowym. Rola i polityka Rosji w ONZ (w tym w Radzie Bezpieczeństwa), Komisji Rozbrojeniowej, OBWE oraz światowych reżimach dotyczących broni masowego rażenia. Dwustronny dialog i układy strategiczne USA–Rosja.	W1, W2, U1, U2, K1, K2	Wykład
5.	Konceptualizacja polityki obronności i bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej. Ewolucja doktryn i innych dokumentów konceptualizujących politykę obronności i bezpieczeństwa od roku 1991 do chwili obecnej.	W1, W2, U1, U2, K1, K2	Wykład
6.	Międzynarodowa współpraca obronna Rosji. Współpraca obronna w ramach Wspólnoty Niepodległych Państw. Organizacja Układu o Bezpieczeństwie Zbiorowym. Szanghajska Organizacja Współpracy. Formalne i nieformalne sojusze dwustronne. Stosunki Rosja–NATO.	W1, W2, U1, U2, K1, K2	Wykład
7.	„Druga armia Rosji”: pozawojskowe struktury uzbrojone i bezpieczeństwa w Federacji Rosyjskiej. Rola „resortów siłowych” w życiu politycznym Rosji. Formacje podległe prezydentowi i resortowi spraw wewnętrznych. Służby specjalne. Organizacje paramilitarne. Prywatne firmy wojskowe (PMC) w polityce Rosji.	W1, W2, U1, U2, K1, K2	Wykład
8.	Przemysł zbrojeniowy Federacji Rosyjskiej i miejsce Rosji w międzynarodowym handlu uzbrojeniem i sprzętem wojskowym.	W1, W2, U1, U2, U3, K1, K2	Ćwiczenia
9.	Rosja w konfliktach zbrojnych: Czeczenia 1991-2015 – geneza, ewolucja i transformacja konfliktu.	W1, W2, U1, U2, U3, K1, K2	Ćwiczenia

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
10.	Rosja w konfliktach zbrojnych: wojna „sierpniowa” rosyjsko-gruzińska 2008 – doświadczenia i konsekwencje.	W1, W2, U1, U2, U3, K1, K2	Ćwiczenia
11.	Rosja w konfliktach zbrojnych: aneksja Krymu w 2014 roku jako przykład wojny hybrydowej.	W1, W2, U1, U2, U3, K1, K2	Ćwiczenia
12.	Rosja w konfliktach zbrojnych: wojna na wschodzie Ukrainy od 2014 roku – wojna hybrydowa i kontrolowany kryzys jako instrumenty nacisku na państwo sąsiednie. Pełnoskalowa wojna rosyjsko-ukraińska od 2022 roku.	W1, W2, U1, U2, U3, K1, K2	Ćwiczenia
13.	Rosja w konfliktach zbrojnych: rosyjska interwencja w konflikt w Syrii – zaangażowanie Rosji w wieloaspektowy, wielostronny i złożony konflikt poza obszarem postradzieckim.	W1, W2, U1, U2, U3, K1, K2	Ćwiczenia
14.	Federacja Rosyjska w rywalizacji o Arktykę. Arktyka w koncepcjach politycznych państw regionu. Rola Arktyki w geopolityce. Zasoby surowcowe regionu – cele i formy polityki Rosji wobec regionu (militarne, polityczne, ekonomiczne). Punkty konfrontacji z innymi państwami.	W1, W2, U1, U2, U3, K1, K2	Ćwiczenia
15.	Rosyjskie oddziaływanie dezinformacyjne na państwa i społeczeństwa Zachodu. Cele i formy rosyjskiego oddziaływania dezinformacyjnego na procesy polityczne i społeczne w państwach Zachodu oraz sposoby przeciwdziałania.	W1, W2, U1, U2, U3, K1, K2	Ćwiczenia

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Wykład konwersatoryjny, Wykład problemowy
Ćwiczenia	Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda analizy przypadków, Metoda aktywizująca - konstruowanie "map myśli"

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	• zdanie egzaminu pisemnego Skala ocen z zastosowanym rozkładem procentowym: bardzo dobry (bdb; 5,0): osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się w minimum 90% dobry plus (+db; 4,5): osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się w minimum 80% dobry (db; 4,0): osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się w minimum 70% dostateczny plus (+dst; 3,5): osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się w minimum 60% dostateczny (dst; 3,0): osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się w minimum 50% niedostateczny (ndst; 2,0): brak osiągnięcia przez studenta zakładanych efektów uczenia się.

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Ćwiczenia	• aktywny udział w zajęciach, w tym udział w przygotowaniu raportów i prezentacji w trakcie ćwiczeń Skala ocen z zastosowanym rozkładem procentowym: bardzo dobry (bdb; 5,0): osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się w minimum 90% dobry plus (+db; 4,5): osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się w minimum 80% dobry (db; 4,0): osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się w minimum 70% dostateczny plus (+dst; 3,5): osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się w minimum 60% dostateczny (dst; 3,0): osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się w minimum 50% niedostateczny (ndst; 2,0): brak osiągnięcia przez studenta zakładanych efektów uczenia się.

Literatura

Obowiązkowa

1. Mickiewicz P., Rosyjska myśl strategiczna i potencjał militarny w XXI wieku, Warszawa 2019.
2. Skrukwa G., „Nam strzelać nie kazano...”? Siły Zbrojne Ukrainy na Krymie w obliczu rosyjskiej operacji hybrydowej w lutym i marcu 2014. Przebieg i uwarunkowania kryzysu lojalności, „Studia Historica Gedanensia”, t. XII, 2021.
3. Topolski I., Siła militarna w polityce zagranicznej Federacji Rosyjskiej, Lublin 2004.
4. Van Herpen M.H., Wojny Putina. Czeczenia, Gruzja, Ukraina 2014, tłum. M. Witkowska, J. Szajkowska, Warszawa 2014.
5. Pogorzelski P., Zagrożenie rosyjską dezinformacją w Polsce i formy przeciwdziałania, Wojnowice 2017.
6. Publikacje Ośrodka Studiów Wschodnich w Warszawie (www.osw.waw.pl)

Dodatkowa

1. Grodzki R., Wojna gruzińsko-rosyjska 2008: przyczyny, przebieg, skutki, Zakrzewo 2009.
2. Donbas in Flames. Guide to the Conflict Zone, ed. A. Maiorova, Lviv 2017.
3. Lo B., Russia and the New World Disorder, London-Washington 2015.
4. Routledge Handbook of Russian Security, ed. R.E. Kanet, Abingdon-New York 2019.
5. Mitrokhin N., Infiltration, Instruction, Invasion: Russia's War in the Donbass, „Journal of Soviet & Post-Soviet Politics & Society” 2015, no 1, s. 219-249.
6. Sergunin A., Konyshov V., Russia in the Arctic: hard or soft power?, Stuttgart 2016.
7. Wojna hybrydowa Rosji przeciwko Ukrainie w latach 2014-2016, red. W. Baluk, M. Doroszko, Lublin 2017.
8. Thomas T.L., The Bear Went Through the Mountain: Russia Appraises its Five-Day War in South Ossetia, „The Journal of Slavic Military Studies” 2009, vol. 22, no. 1.
9. Thomas T.L., Russian Tactical Lessons Learned Fighting Chechen Separatists, „The Journal of Slavic Military Studies”, 2005, vol. 18, no. 4.
10. Vendil Pallin C., Westerlund F., Russia's war in Georgia: lessons and consequences, „Small Wars & Insurgencies”, 2009, vol. 20, no. 2.
11. Kubiak K., Interesy i spory państw w Arktyce w pierwszych dekadach XXI wieku, Warszawa 2012.
12. Poltowska A., Druga wojna czeczeńska, tłum. i oprac. I. Lewandowska, Kraków 2006.
13. Skrukwa G., Krym w niepodległej Ukrainie: ojczyzna Tatarów Krymskich i obiekt rosyjskich aspiracji, w: Ukraina: czas przemian po rewolucji godności, red. A. Furier, Poznań 2017.
14. Kaszuba M., Siły zbrojne w polityce bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej, Warszawa 2019.
15. Śmigieński R., Osierocona armia. Założenia polityki obronnej oraz Siły Zbrojne Federacji Rosyjskiej w latach 1992-2004, Warszawa 2006.
16. Fiszer M., Fiszer J., Wojna w Ukrainie. Od napaści do kontrofensywy, Warszawa 2022.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	15
Ćwiczenia	15

Czytanie wskazanej literatury	30
Przygotowanie raportu	10
Przygotowanie prezentacji multimedialnej	10
Przygotowanie do egzaminu	30
Przygotowanie do zajęć	10
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 120
Liczba punktów ECTS	ECTS 4

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
WZN_K2_K03	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do wypełniania zobowiązań społecznych, inspirowania i organizowania działalności na rzecz środowiska społecznego, inicjowania działań na rzecz interesu publicznego w zakresie stosunków Polski z państwami Europy Wschodniej i Azji
WZN_K2_K06	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do pełnienia ról zawodowych, z uwzględnieniem zmieniających się potrzeb społecznych, w tym rozwijania dorobku zawodowego, podtrzymywania etosu zawodu, przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz działania na rzecz przestrzegania tych zasad
WZN_K2_U01	Absolwent/ka potrafi formułować i rozwiązywać złożone problemy oraz wykonywać nietypowe zadania, w tym w stopniu pogłębionym dokonywać właściwego doboru źródeł i informacji z nich pochodzących, oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji przy zastosowaniu odpowiednich metod, narzędzi i technik informacyjno-komunikacyjnych traktowanych innowacyjnie oraz stosować wiedzę i umiejętności tworzenia wybranych form wypowiedzi akademickiej
WZN_K2_U02	Absolwent/ka potrafi formułować i testować hipotezy związane z prostymi problemami badawczymi
WZN_K2_U03	Absolwent/ka potrafi komunikować się na tematy specjalistyczne ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców
WZN_K2_U06	Absolwent/ka potrafi kierować pracą zespołu
WZN_K2_W01	Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębionym stopniu – wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące wiedzę ogólną w zakresie wschodoznawstwa w ramach dyscypliny historia, oraz wybrane zagadnienia z zakresu historii Europy Wschodniej i Azji
WZN_K2_W05	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu pogłębionym tendencje rozwojowe historii, nauk o polityce oraz nauk o komunikacji społecznej i mediach, a także złożone związki między nimi
WZN_K2_W06	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu pogłębionym fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji ze szczególnym uwzględnieniem obszaru Europy Wschodniej i Azji w ujęciach globalnym, międzynarodowym i regionalnym